

Fritidsnämnden

## **Planering för utegym och näridrottsplatser 2016 - 2025**

### **Förslag till beslut**

Fritidsnämnden beslutar att föreslå natur- och trafiknämnden att planera för nya utegym och näridrottsplatser enligt tjänsteskrivelsen.

### **Sammanfattning**

Fritidsnämnden har den 24 september 2015 beslutat att föreslå att kommunfullmäktige beaktar behoven av anläggningar och ytor för fritid, idrott och rekreation vid fortsatt planering av stadsbyggnad och den demografiska utvecklingen i kommunen. En del av det utbud som fritidsnämnden föreslår är en utbyggnad av utegym och näridrottsplatser.

Skäl till att satsa på utegym och näridrottsplatser är att dessa anläggningstyper är efterfrågade av medborgarna och bedömningen är att de är angelägna att ha som en del av ett fritidsutbud. Anläggningarna har en stor betydelse för medborgarnas möjligheter till att vara fysiskt aktiva på fritiden. Därmed bidrar förslaget till beslut till förbättrad folkhälsa. I detta ärende föreslås en prioritering och placeringar av utegym och näridrottsplatser för perioden 2016 – 2025. Förslaget innebär en utbyggnad med två utegym och en näridrottsplats per år under de fyra första åren, samt en fortsatt planering i och med att kommunens befolkning ökar.

Att anlägga två utegym per år innebär cirka 1,75 miljoner kronor i investeringsutgifter. Att anlägga en aktivitetsyta eller näridrottsplats innebär cirka 2,25 miljoner kronor i investeringsutgifter. Förslagna investeringar i nya utegym och näridrottsplatser beräknas ha en årlig investeringsutgift på cirka 4 miljoner kronor.

### **Ärendet**

Både utegym och olika former av näridrottsplatser och aktivitetsytor är efterfrågade av medborgarna och bedömningen är att de är angelägna att ha som en del av ett fritidsutbud. Anläggningarna har en stor betydelse för medborgarnas möjligheter till att vara fysiskt aktiva. Därmed bidrar anläggningarna till en förbättrad folkhälsa.



## Bakgrund

I fritidsnämndens reglemente anges att nämnden ska bevaka behoven av olika idrotts- och fritidsanläggningar. Nämnden ska bevaka att det finns möjlighet att utöva olika fritidsintressen i kommunen. Utifrån de behov nämnden bedömer finns ska nämnden lägga fram de förslag som nämnden finner påkallade och även verka för nya former och ny verksamhet. Nämnden ansvarar även för folkhälsofrågor för personer under 65 år.

I kommunens fritidsstrategi, som antogs av kommunfullmäktige den 21 september 2015, anges bland annat kommunens idrotts- och fritidsutbud ska bidra till attraktiva livsmiljöer där människor vill bo, vistas och verka. Detta medför att fritidsverksamheter och anläggningar ska vara efterfrågade, välskötta och vara av hög kvalitet. Utbudet ska innebära stor valfrihet och rymma en mångfald av aktiviteter, för såväl nackabor som besökare, och där olika behov och intresseinriktningar tillgodoses.

Utifrån nämndens uppdrag att bedöma behov av anläggningar, lokaler och ytor för idrott, fritid och rekreation har nämnden den 24 september 2015 beslutat att föreslå att kommunfullmäktige beaktar behoven av anläggningar och ytor för fritid, idrott och rekreation vid fortsatt planering av stadsbyggnad och den demografiska utvecklingen i kommunen. I detta ärende finns en rapport som beskriver de behov som bedöms finnas. En del i denna rapport beskriver behoven av utegym och andra ytor för fysiska aktiviteter utomhus.

I samband med kommunfullmäktiges beslut om mål och budget för 2015 – 2017 fick natur- och trafiknämnden ansvar för investeringar i utegym och andra ytor utomhus för fysisk aktivitet på fritiden. Därmed kan fritidsnämnden bedöma vilka behov som nämnden anser finns för att därefter föreslå för natur- och trafiknämnden vilka investeringar som bör genomföras.

## Utegym

Utegym är ytor för fysisk aktivitet och egenorganiserade aktiviteter, som används av främst ungdomar från 15 år och vuxna. Det är gratis att använda dem och de ska upplevas som lättillgängliga. Utegym är en del av ett utbud som ger människor möjlighet att vara fysiskt aktiva på fritiden. Därmed är en satsning på utegym en satsning på folkhälsan.

Utegymsen ska vara allsidiga, erbjuda möjlighet till att träna olika muskelgrupper på samma plats och vara utformade så att de passar olika människor med olika fysisk förmåga. Gymmen är ofta byggda av naturligt material för att smälta in i omgivningen och fungerar utan inställningar – istället använder man oftast sin egen vikt som motstånd.

Utegym efterfrågas vid idrottsplatser, utanför idrottshallar, vid badplatser, vid motionsspår eller vid spårcentraler vid friluftsområden, i parker och torg eller vid belysta promenadstråk där det rör sig andra människor och där det pågår andra aktiviteter. Flera vill kunna kombinera sin löpträning utomhus med ett pass på ett utegym. Andra efterfrågar utegym på



samma platser där deras barns fritidsaktiviteter äger rum, till exempel vid badplatser eller idrottsplatser.

Erfarenheter från andra kommuner visar att antalet flickor och kvinnor är högre vid de utegym som är placerade vid belysta centrala promenadstråk där det rör sig många människor eller i anslutning till idrottsplatser där det sker annan verksamhet samtidigt. Belysningen av platsen och närvaron av andra människor bidrar till en ökad känsla av trygghet. Antalet flickor och kvinnor är även högre på de utegym där det finns offentliga toaletter i anslutning till utegymmen. Även en tydlig skyltning med vägvisning till utegymmen och skyltar med tydliga instruktioner om hur redskap ska användas ökar dess attraktionsvärde.

Yta cirka 300 – 800 kvadratmeter

Investeringsutgift 0,5 till 1,0 miljoner kronor

Målgrupp 15–75 år

Referensobjekt; Utegym i Nacka kommun vid Älta idrottsplats, vid motionsspår vid Krokhöjden eller utegym i Stockholms stad, Mälarhöjdsbadet, Sättra strandbad, utanför Sättra friidrottshall, Tantolunden, Eriksdal eller Mellanbergsparken vid Hägerstens bassängbad

## Förslag till placeringar och prioriteringar av nya utegym i Nacka kommun

### 2016

1. Nyckelviken i anslutning till motionsspår
2. Fisksättra, Båthöjden, i anslutning till befintlig lekplats, basketplan, lekbollplan

### 2017

3. Boovallen, på idrottsplatsen
4. Velamsund, i anslutning till spårcentral och motionsspår

### 2018

5. Saltsjöbadens idrottsplats
6. Utveckling och utökning befintligt utegym vid Sickla strand, promenadstråk i parkmiljö

### 2019

7. Långsjön i anslutning till badplats
8. Fisksättra idrottsplats eller alternativ plats centralt i Fisksättra, Gröna dalen

### 2020 – 2025

9. Ältadalen, centralt promenadstråk eller parkmiljö
10. Utveckling av befintligt seniorgym vid Sarvträsk, Orminge
11. Nacka stadspark, Nacka idrottsplats, skogsytan i anslutning till Nacka idrottsplats eller torgyta utanför kommande idrottshallar

12. Längs ett centralt promenadstråk Henriksdal – Finnboda – Kvarnholmen
13. Utskogsvägen, Duvnäs utskog, i anslutning till lekplats, bollplan och möjliga platser för motionslöpning i naturen



### **Näridrottsplatser, anlagda ytor utomhus för fysisk aktivitet**

**Ytor utomhus för egenorganiserade fysiska aktiviteter, bollsport (fotboll, basket, bandy), pingis, parkour, klättring, skateboard/BMX/kickbike – spontanidrott**

En näridrottsplats är en liten, flexibel och slitstark idrottsanläggning som är öppen för egenorganiserade spontana aktiviteter som vänder sig främst till barn och ungdomar i åldern 8 – 20 år. En näridrottsplats ska komplettera de större idrottsplatserna och ska inte gå att boka av föreningslivet för organiserade aktiviteter.

Näridrottsplatser och aktivitetsytor är en utveckling av de tidigare så kallade lekbollplanerna och ska ses som en del av ett fritidsutbud som ger barn och ungdomar möjlighet att vara fysiskt aktiva på fritiden. Därmed är en satsning på näridrottsplatser en satsning på ungas folkhälsa. En näridrottsplats ska stimulera till spontan lek och idrott för barn- och ungdomar i alla åldrar. På näridrottsplatser brukar det finnas möjligheter till att hålla på med en olika idrotter och fysiska aktiviteter samt möjlighet att mötas och umgås.

Erfarenheter visar att det är framgångsrikt att placera näridrottsplatser i anslutning till skolor, idrottsplatser, fritidsgårdar, centrala parkytor och lekplatser.

En näridrottsplats innehåller ofta en mindre konstgräsplan med mål för olika bollsporter som fotboll, landhockey/innebandy, basket, volleyboll, tennis/mjuktennis, badminton och handboll., pingisbord för utomhusbruk, löparbana, längdhoppsgrop, yta för skateboard/BMX/kickbike, klättervägg, parkourhinder och sittmöbler med regnskydd.



Erfarenheter från andra kommuner visar att antalet flickor är högre vid de näridrottsplatser och aktivitetsparker där det finns belysning, sittmöbler och tillgång till offentliga toaletter. Om det finns en annan verksamhet, till exempel en fritidsgård, i närheten, som även bemannar näridrottsplatsen eller aktivitetsytan under vissa förutbestämda tider så ökar även antalet flickor vid de tider då det finns bemanning.

Innehållet i näridrottsplatserna och aktivitetsytorna bör utformas i dialog med lokala ungdomsgrupper där både flickor och pojkar deltar. För Myrsjö och Fisksätra har en ungdomsdialog genomförts tidigare.

Yta 800– 1 500 kvadratmeter  
 Utgift 1,5 – 2,5 miljoner kronor  
 Målgrupp: 8 – 20 år

### **Förslag till placeringar och prioriteringar av nya näridrottsplatser och aktivitetsytor i Nacka kommun**

#### **2016**

1. I anslutning till betongparken vid Myrsjö idrottsplats, Myrsjöskolan

#### **2017**

2. I anslutning till Fisksätra sporthall och fotbollsplan, ersätter befintliga tennisbanor

#### **2018**

3. Saltsjöbadens IP samt vid Saltsjöbadens centrum i anslutning till fritidsgården

#### **2019**

4. Vid Björknäs idrottsplats och Björknäs skola eller i anslutning till Björknäs centrum och fritidsgård

#### **2020**

5. Älta centrum – Stensöområdet, gärna i anslutning till fritidsgård

#### **2021**

6. I centrala parken i Orminge

#### **2022 – 2025**

7. I anslutning till Nacka IP och skateboardparken, skogen bakom, anslutning till kommande placering av fritidsgård
8. Sickla strandparksområde eller i park vid Sickla köp kvarter,
9. Boovallen – Boo gårds skola
10. Någonstans längs stråk Henriksdal – Kvarnholmen – Finnboda i anslutning till kommande skolplacering/Vilans skola, gärna i anslutning till ny fritidsgård
11. Tollare – Dalkarlsängen



## Ekonomiska konsekvenser

För både utegym och näridrottsplatser finns det idag ett antal färdiga koncept på marknaden som uppskattas av allmänheten. Ett utegym av det slag som byggts på Älta idrottsplats har en investeringsutgift på 0,5 till 1,0 miljoner kronor beroende på markarbeten och underlag. En näridrottsplats, en aktivitetsyta utomhus, innebär en investeringsutgift på mellan 1,5 till 2,5 miljoner kronor beroende på vad ytan ska utrustas med och vilken markberedning som krävs. Utgifter för markberedning kan tillkomma.

Att anlägga två utegym per år innebär cirka 1,75 miljoner kronor i investeringsutgifter. Att anlägga en aktivitetsyta eller näridrottsplats innebär cirka 2,25 miljoner kronor i investeringsutgifter. Förslagna investeringar i nya utegym och näridrottsplatser beräknas ha en årlig investeringsutgift på cirka fyra miljoner kronor.

## Konsekvenser för barn

De föreslagna utegymmen vänder sig till främst till åldersgruppen 15 – 75 år. Näridrottsplatserna eller aktivitetsytorna för spontana aktiviteter vänder sig åldern 8 – 20 år. Därmed får förslag till beslut konsekvenser för barn. Erfarenheter visar att näridrottsplatser stimulerar unga till fysisk rörelse och lek på ett sätt som uppskattas av de unga, som bidrar till god hälsa. Vid utformningen av näridrottsplatser och aktivitetsytor kan unga göras delaktiga, för att ta tillvara ungas synpunkter och önskemål.

## Bilaga

### 1. Bildpresentation utegym och näridrottsplatser

Nadia Izzat  
 Enhetschef  
 Kultur- och fritidsenheten

Thomas Sass  
 Utvecklingsledare  
 Kultur- och fritidsenheten

